

PKN

Stichting voor onderzoek
historische tabakspijpen

Tijdschrift voor de verzamelaar en onderzoeker

Jaargang 37, nummer 146, april 2015

Gezichtspijp, maar van waar?

Aad Kleijweg (*kleiweg1@gmail.com*)

Via Marktplaats heb ik dit mooie interessante gezichtspijpje gekocht welke volgens de verkoper gevonden was in Gorinchem. Het pijpje heeft overeenkomsten met de Gorinchemse gezichtspijpen, maar ook evenzoveel afwijkingen.

Beschrijving van de pijpenkop

Het figurale kopje heeft een trechtervormig model met een kleine spoor en is gedeeltelijk mooi geglaasd. Dat is vooral te zien aan de strepen van de agaatsteen op de achterzijde van de ketel. Het gezicht bevindt zich aan de rokerskant. Rondom de ketelrand is een radering aangebracht. Boven de wenkbrouwen zien we zes zes-puntige roosjes die elkaar in het midden op de persnaad overlappen en aan weerszijden oren met parelvormige oorbellen. De snor krult omhoog en op de overgang naar de steel zien we een ringbaartje.

Afbeelding 1 a b c

Uit Gorinchem kennen we twee typen gezichtspijpen. Het eerste type, dat door verschillende pijpenmakers is vervaardigd, zijn de zogenaamde Turkenkoppen waarvan afbeeldingen 2a, 2b en 2c van de Gorinchemse pijpenmaker Jan Ophuyzen een voorbeeld zijn. Het tweede type is een rondbodem waar wij de pijpenmaker niet van kennen. (Afb. 3a, 3b en 3c)

Afbeelding 2 a b c

Overeenkomsten met type één zijn de oren met parelvormige oorbellen en het spoor. Echter, deze pijpen hebben een meer ovoïde model en een kroon met zigzaglijnen waar vaak de initialen van de pijpenmaker in zijn aangebracht. Overeenkomsten met type twee zijn de wijze waarop de snor en de wenkbrauwen zijn opgebouwd echter ook deze is boller en is een rondbodern. Ook heeft deze geen oren met oorbellen.

Afbeelding 3 a b c

Ik denk dan ook dat we hier te maken hebben met een pijpje uit dezelfde periode, tweede helft 18e eeuw, maar uit een ander productiecentrum. Vermoedelijk zelfs van over de grens. Er moeten er toch meer van zijn gemaakt en zich in andermans verzameling bevinden. Dit is dan ook de reden dat ik hem graag onder de aandacht breng. Mocht iemand dit fraaie gezichtpijpje herkennen en er meer over weten, zoals het productiecentrum, dan hoor ik dat graag.

Pijpen met gezichten vervaardigd uit takken, zie blz. 91

Een reparatie van een Bamiléké pijp, zie blz. 96

Gezichtspijp, maar waar vandaan? Zie blz. 81